

یکی از نتایج هولناک گزارش «پایش فقر» وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی

از هر سه ایرانی، یک نفر زیر خط فقر است

سعیده علیپور

که در سال ۹۹، ۳۶.۴ درصد بوده، امسال از ۴۴ درصد هم فراتر رفته است.

فقر و تبعات بی شمار اجتماعی
اعداد اعلام شده از سوی وزارت رفاه اما، وجه آماری ماجراست. پشت پرده این رقم‌ها، مثنوی هفتادمن کاغذ است. شرحی از مشکلات پیچیده و متعدد در همه تنیده‌های که این روزها جامعه ایرانی را ساختن مقهور خود کرده است؛

شرایطی که جنبه‌های مختلف زندگی طبقات مختلف اجتماعی را به اشکال مختلف تحت تأثیر خود قرار داده است. به طوری که در برخی از نقاط کشور به افزایش فقر غذایی، در برخی نقاط به افزایش اعتراضات عمومی در برخی به افزایش میل به مهاجرت، در گروهی به کاهش امید به زندگی و در برخی به شدت مشکلات روانی و غیره منجر شده است.

فقر غذایی نخستین تهدید
یکی از مهمترین پیامدهای بالا رفتن خط فقر در کشور در سفره غذایی مردم قابل مشاهده است. سفره‌ای که در برخی از خانواده‌ها چنان خلوت می‌شود که می‌تواند تبعاتی همچون فقر غذایی و حتی سوء تغذیه به دنبال داشته باشد. در گزارش اخیر وزارت رفاه نیز به این موضوع نیز اشاره شده است؛ به طوری که در سال ۹۹ سهم خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها از کل هزینه‌ها به ۲۲.۴ درصد رسیده که نسبت به سال ۹۸ که ۲۲.۱ درصد بوده، افزایش یافته است.

این یعنی سطح رفاه خانوار در سال ۹۹ کاهش یافته است. در سال ۹۸ دهک اول حدود ۳۳ درصد هزینه‌های خود را به تأمین اقلام خوراکی و آشامیدنی اختصاص داده است؛ این در حالی است که دهک دهم تنها ۲۶ درصد هزینه‌های خود را صرف اقلام خوراکی و آشامیدنی کرده است.

شاهدین استانی نیز مشخص کننده و تایید کننده وضعیت فقر در کشور است. بر اساس این شاخص استان سیستان و بلوچستان از نظر میزان فقر نسبت به بقیه استان‌ها وضعیت بغرنج‌تری دارد به طوری که در بین ۲۰ شهرستان محروم ایران، ۱۱ شهرستان در استان سیستان و بلوچستان قرار دارند. همچنین سه شهرستان استان کرمان در جرگه ۲۰ شهرستان محروم قرار گرفته‌اند. این در حالی است که تهران بهترین وضعیت را در زمینه میزان خوراک دارد. این موضوع چنان در منطقه سیستان و بلوچستان جدی است و حتی تهدید محسوب می‌شود که چندی پیش نماینده زاهدان در مجلس گفته است که مردم به خاطر «فقر، گرسنگی و فشار» ما را از دولت و مجلس بیرون خواهند ریخت و «این امر خیلی زمان نخواهد برد».

امید به زندگی در تیررس
طبق گزارش سال ۲۰۱۹ سازمان ملل متحد، شاخص «امید به زندگی» یا همان متوسط طول عمر در ایران، برابر با ۷۶.۳۵ سال است، رقمی که در میان کشورهای منطقه قابل توجه بوده و در طی چند دهه اخیر رشد قابل توجهی داشته است. اما به عقیده پژوهشگران اقتصادی و اجتماعی، این جایگاه بسیار متزلزل است و شرایط اقتصادی می‌تواند آثار منفی خود را بر شاخص «امید به زندگی» نیز بر جا بگذارد.

کارشناسان معتقدند فقر، از مجاری مختلفی، می‌تواند سلامت و امید به زندگی را تحت تأثیر قرار دهد. تورم بالاتر، رفاه و رضایت را کاهش می‌دهد و کاهش رفاه، منجر به ناتوانی خانوار در تأمین مخارج مصرفی از جمله مخارج بهداشت و سلامت خواهد شد. در حالی که افزایش تورم می‌تواند منجر به گران‌تر شدن کالاها و خدمات پزشکی شود، نرخ بیکاری بالا، نیز دولت را درگیر سیاست‌های مربوط به کاهش بیکاری کرده و در مقایسه با

قبل، از توجه به هزینه‌های سلامت باز می‌دارد و در نتیجه هزینه‌های عمومی سلامت کاهش می‌یابد.

فقر بر وحشت از آینده می‌افزاید
خط فقر اما تنها به اقتصاد محدود نمی‌شود و اغلب ناهنجاری‌های اجتماعی معلول همین موضوع است. بسیاری از کارشناسان معتقدند گسترش فقر در سال‌های اخیر بیش از هر چیز یک حس عمومی را در میان مردم افزایش داد و آن هم آینده‌هراسی است. تورم با افزایش نابرابری، ظن گروه‌های پایین درآمدی را نسبت به بی‌عدالتی و نداشتن سهم در ثروت عمومی تشدید می‌کند و سطح همکاری ملت برای پیشبرد اهداف دولت را به حداقل می‌رساند.

افزایش تورم و در نتیجه گسترش جمعیت افرادی که توان مالی دسترسی به بسیاری از منابع را ندارند، موجب شکل‌گیری نوعی آینده‌هراسی نیز می‌شود به گونه‌ای که مردم نگران این موضوع هستند که فردا چه خواهد شد و آینده شغلی و زندگی آنها چگونه رقم خواهد خورد. بر اساس آمار سازمان جهانی کار و بانک جهانی ۴۲ درصد از ایرانیان اشتغال آسیب‌پذیر دارند و سایه آسیب‌های شغلی و بیکاری را بر سر خود احساس می‌کنند.

رخ‌نمون مشکلات روانی جامعه با گسترش فقر
امتیاعبات این همه در افزایش مشکلات روانی جامعه نیز خود را نشان می‌دهد، چنانکه در سال‌های اخیر، گاه و بیگاه روانشناسان نسبت به افزایش چشمگیر مشکلات روانی در کشور هشدار داده‌اند. آمارهای رسمی وزارت بهداشت نشان می‌دهد که ۲۲.۴ درصد جامعه از اختلالات روانی رنج می‌برند و ۱۶ درصد مردان و ۱۶ درصد زنان کشور مبتلا به افسردگی هستند. اما آسیب‌شناسان اجتماعی معتقدند این آمار چندان درست نیست و واقعیت اختلالات روانی در جامعه عددی بیشتر از این است. باین حال این آمارها در تهران بیش از ۱۰ میلیون نفر جمعیت جدی‌تر است آنچنان‌که به پایتخت با بیشترین آمار نزع و درگیری در کشور روپرواست.

افزایش آسیب‌های اجتماعی
زاینده فقر
در این میان مسئولان وزارت بهداشت و آسیب‌شناسان اجتماعی بر این موضوع توافق دارند که بحران‌های اقتصادی، آسیب‌های اجتماعی را افزایش می‌دهد. چندی پیش، علی اسدی، معاون دفتر سلامت روانی، اجتماعی و اعتیاد وزارت بهداشت، با اعلام آمار و ارقام مبتلایان به اختلال روانی در برابره دلایل بروز آن گفت: «در بحران‌های اقتصادی ممکن است آسیب‌های اجتماعی افزایش یابد

فقر جنبه‌های گوناگون زندگی طبقات مختلف اجتماعی را به اشکال مختلف تغییر داده و در برخی به افزایش فقر غذایی، در برخی نقاط به افزایش اعتراضات عمومی در برخی به کاهش امید به زندگی و در برخی به شدت مشکلات روانی و غیره منجر شده است

اصولاً رابطه مستقیمی در افزایش یا کاهش آسیب‌های اجتماعی با مولفه‌های اقتصادی و اجتماعی موجود در جامعه است. طبیعتاً مشکلات اقتصادی اثر منفی روی سلامت روان مردم جامعه دارد. در همین باره حسین خطیبی، روانپزشک و عضو پیوسته انجمن روانشناسی اجتماعی ایران در رابطه با پیامدهای وضع موجود می‌گوید: «مشکلات اقتصادی مستقیماً بر سلامت روان شهر و نندان اثر منفی خواهد گذاشت و اگر این مشکلات از یک عدد مشخص بیشتر شود، بسته به میزان تحمل افراد به افزایش استرس، افسردگی و آسیب دیدن سلامت روان منجر خواهد شد».

به گفته او بروز هر گونه خسارت روانی برای شهروندان به واسطه مشکلات اقتصادی و محیط کار به خانه منتقل خواهد شد و همسر و فرزندان رانیز درگیر بحران خواهد کرد. خشونت، نزاع، افسردگی از جمله آثار اولیه‌ای است که محیط‌های خانوادگی را متأثر و کانون خانواده را به عنوان اصلی‌ترین پایگاه اجتماعی متضرر خواهد کرد.

از سوی دیگر فشارهای اقتصادی به ویژه در مورد فقرهای مستضعف و کسانی که قدرت خریدشان کاهش یافته است، بار روانی سنگینی را به همراه خواهد داشت که از محیط کار به محیط خانواده و جامعه منتقل می‌شود و آسیب‌هایی چون طلاق، اعتیاد، سرقت و... را در جامعه تشدید می‌کند.

فقر فرهنگی در پس خط فقر
اما در پس همه این مشکلات آنچه شاید کمتر به آن توجه می‌شود، فقر فرهنگی جامعه است. زمانی که نیازهای اساسی و پایه جامعه همچون معیشت و مسکن و سرانه تأمین نشود یا به خطر بیفتد، جامعه از سطوح بالاتر نیازها، جمله مسائل فرهنگی و اجتماعی صرف‌نظر می‌کند و این موضوع در درازمدت آثار فرهنگی ناخوشایندی در کشور به جای می‌گذارد. آثاری که به مرور زمان به عادات همیشگی یک جامعه تبدیل خواهد شد و افراد آن مجبورند خود را با این عادات و قواعد نلوشسته تطبیق دهند.

از گوشه و کنار

حل مشکل قانونی زاکانی به کمک وزرای رئیس!

قرار است مشکل قانونی حکم شهردار شدن علیرضا زاکانی را وزیر کشور جدید دولت سیدابراهیم رئیسی حل

کند. این خبر را دیروز مهدی چمران، رئیس شورای شهر تهران داد. به گزارش شرق آنلاین پس از آنکه وزارت کشور فعلی به دلیل مغایرت‌های قانونی از صدور حکم شهرداری علیرضا زاکانی سر باز زد حالا قرار است با روی کار آمدن دولت جدید این مشکل برای اصولگرایان حل شود. مهدی چمران در رابطه با رایزنی‌های انجام شده با وزارت کشور برای تسریع در فرایند صدور حکم زاکانی شهردار جدید تهران اظهار کرد: این جلسات طبق روال مرتباً انجام می‌شود و موضوعات مختلفی مورد بررسی قرار می‌گیرد. وی ادامه داد: با توجه به شرایطی که در پیش داریم و تغییرات در بدنه دولت و تغییرات وزرا پیش‌بینی می‌شود صدور حکم علیرضا زاکانی توسط وزیر کشور جدید انجام شود.

رئیس قوه قضاییه خبر داد:

برخورد قاطعانه با عرضه کنندگان

داروی تقلبی

غلامحسین محسنی اژه‌ای، رئیس قوه قضاییه گفت: باید برای صیانت از اعتبار کادر درمان کشور با کسانی که با احتکار و فروش داروی تقلبی و اقدامات مشابه نسبت به سلامت مردم خیانت و کارکرد در مان را می‌تواند به یک نتیجه می‌کند، قاطعانه برخورد شود. پیش از این همزمان با افزایش بی سابقه آمار ابتلا به کرونا و مرگ‌های ناشی از آن و ثبت رکورد‌های تازه از آمار جان باختگان و مبتلایان، سازمان غذا و دارو درباره احتمال پر شدن شیشه‌های خالی واکسن کرونا هشدار داده بود. رئیس سازمان غذا و دارو کشور در نامه‌ای گفته بود که گروه‌های کلاهبردار و سودجو دنبال چنین کاری هستند تا بتوانند واکسن تقلبی به مردم عرضه کنند.

کاهش آمار مراجعات سرپایی کرونا در تهران

استاندار تهران از کاهش تعداد مراجعات سرپایی در استان تهران طی چند روز گذشته خبر داد و گفت: این وضعیت

امیدوار کننده است که در چند روز آینده شاهد کاهش بیماران بستری و فوتی باشیم. به گزارش ایسنا، نوشیروان محسنی بندپی گفت: سامانه ۶۰۷۰۰ راه‌اندازی شده که هیچ‌یک از شهروندان نگرانی نداشته باشند. در مانگاه‌های سرپایی هم دو برابر شده‌اند تا بیماران داروهای خود را دریافت کنند و بستری و ویزولاسیون را در منزل انجام دهند.

کلاهبرداری میلیاردی با آگهی فروش خودروی ارزان

پلیس آگاهی پایتخت از دستگیری یک کلاهبردار حرفه‌ای خبر داد که با درج آگهی فروش خودرو و دریافت

بیعانه، بیش از یک میلیارد تومان کلاهبرداری کرده بود. به گزارش فارس، سعید مجیدی، رئیس پایگاه به پایگاه چهارم پلیس آگاهی تهران بزرگ گفت: شهروندی که قصد خرید خودرو از طریق آگهی‌های مندرج در فضای مجازی را داشته و بعد از انتخاب یک دستگاه خودروی پرابرد با قیمت مناسب با فروشنده تماس گرفته و مبلغ ۱۰ میلیون تومان بابت بیعانه پرداخت کرده و قرار شده برای کارشناسی فنی، خودرو را به تعمیرگاه ببرد. مالباخته گفت که در بین راه، متهم او را به بهانه خرید غذا، خودرو پیاده کرد و از محل گریخت و دیگر تلفن‌ش را جواب نداد. سرهنگ کارآگاه مجیدی با اشاره به اینکه در تحقیقات پلیسی متهم شناسایی و مشخص شدوی به دفعات مختلف به همین شیوه از شهروندان کلاهبرداری کرده است.

معابر حادثه خیز تهران اعلام شد

رئیس اداره مهندسی ترافیک پلیس راهور تهران نقاط پر حادثه در تهران را اعلام کرد. به

گزارش باشگاه خبرنگاران جوان، سرهنگ مصطفی زینی‌وندی رئیس اداره مهندسی ترافیک پلیس راهور تهران بزرگ درباره نقاط پر تصادف تهران گفت: بزرگراه آزادگان، پل سعیدی، بزرگراه امام علی (ع)، بزرگراه زین‌الدین، سراه افسر و بزرگراه فتح جزو نقاط حادثه‌خیز در تهران بزرگ هستند.

فاصله ۲.۴ برابری آمار حقیقی فوتی‌های کرونا با آمار رسمی

گزارش جدید ثبت احوال از یک واقعیت پرده برداشت

در حالی که آمار رسمی مرگ و میر روزانه ناشی از کرونا در کشور مرز ۶۰۰ نفر را رد کرده و ایران را در صدر کشورهای درگیر این پاندمی در کل دنیا قرار داده است، آمار رسمی ثبت احوال پرده از مرگ و میرهایی به مراتب بیش از آنچه تاکنون گفته شده برداشته است. مرگ و میرهایی که هر از گاهی برخی مقامات مسئول وزارت بهداشت با پرده‌پوشی به آن اشاره کرده بودند.

بر اساس اعلام وزارت بهداشت، مجموع متوفیان ناشی از کرونا در ایران تا آخر هفته ۱۲۲ سال ۱۴۰۰، یعنی ۱۲۹ مردادماه معادل ۱۰۰۸۱۰ نفر بوده است. باین حال همواره این مسأله مطرح بوده که احیاناً به دلایلی آمار جان باختگان حقیقی کرونا در ایران بیش از اعداد اعلام شده رسمی باشد. به گزارش سایت دیده‌بان ایران، دلیلی مانند کم‌دقتی تست‌های کرونا یا عدم مراجعه بیماران به بیمارستان از ترس ابتلا به کرونا و فوت ناشی از بیماری (تلفات غیر مستقیم) برای توضیح فاصله احتمالی بین آمار واقعی و آمار رسمی مطرح است.

مرگ و میر در کشور در طی سال‌های ۹۸، ۹۹ و نیز تا پایان هفته ۱۲۲ ام مرداد ۱۴۰۰ منتشر کرده است که با مراجعه به این اطلاعات و مقایسه آن با آمار مرگ و میر در سال‌های گذشته می‌توان به تصویر دقیقی از جان باختگان مستقیم و غیر مستقیم کرونا رسید.

بر اساس این آمار تعداد فوتی طی این سال‌ها با شیب بسیار کم رو به رشد بوده است. اما ناگهان در سال ۹۸ شاهد افزایش ۲۰ هزار نفری نسبت به سال قبل هستیم، سپس در سال ۹۹ با افزایش ۱۱۰ هزار نفری نسبت به سال ۹۸، یا به روایت دقیق‌تر افزایش ۱۳۰ هزار نفری نسبت به میانگین چند سال قبل از خود، تعداد فوت‌ها به رقم بی‌سابقه ۵۰۷ هزار نفر رسیده است.

از طرفی طبق آمار ثبت احوال از رویدادهای حیاتی ۲۲ هفته ابتدایی سال ۱۴۰۰، تعداد فوت ایرانیان در این مدت ۲۲۴۹۶۰ نفر بوده است. این در حالی است که در زمان مشابه، یعنی ۲۲ هفته ابتدایی سال ۹۸ (قبل از ورود کرونا) تعداد فوت‌ها معادل ۱۵۳۸۹۹ نفر بوده است. در نتیجه اینجانب شاهد افزایش حدوداً ۷۰ هزار نفری جان

باختگان هستیم. بنابراین در یک جمع‌بندی از مطالبی که تا به حال عرض شد می‌توان گفت در دوره کرونا، یعنی از زمستان ۹۸ تاکنون، حداقل ۲۲۰ هزار نفر بیش از تعداد متعارف و روند مرگ و میر در سال‌های گذشته در کشور فوت کرده‌اند. نکته مهم دیگر این است که به علت کاهش تعداد مسافرت‌ها در دوره کرونا و در نتیجه کاهش تعداد تلفات حوادث جاده‌ای، می‌بایست این رقم را نیز در محاسبات در نظر بگیریم.

بر اساس پژوهش انجام شده توسط مرکز آمار ایران، در سال ۹۷ مجموعاً ۳۳ هزار فوت در اثر حوادث رانندگی (فوت در صحنه و یا ناشی از اثرات جراحات) در کشور ثبت شده است. از طرفی بر اساس اعلام محمد اسماعیل مطلق، رییس اداره مدیریت کاهش خطر بلایای وزارت بهداشت، تعداد حوادث رانندگی جاده‌ای در دوره کرونا تقریباً نصف شده است. بنابراین می‌تواند یک برآورد نه چندان دقیق اینگونه گفت که در طی یک‌سال ونیم از وجود کرونا، می‌بایست چیزی در حدود ۲۵ هزار نفر کمتر از معمول مرگ و میر می‌داشتیم.

آمار فوتی‌های کرونا در ایران ۲۵۰ هزار نفر است

در نتیجه می‌توان گفت آمار تلفات مستقیم و غیر مستقیم کرونا در ایران می‌بایست چیزی در حدود ۲۴۵ هزار نفر تا ۲۹۲ ام مردادماه ۱۴۰۰ باشد. مقایسه این عدد با آمار رسمی اعلام شده، یعنی حدود صد هزار نفر، بیانگر وجود فاصله ۲.۴ برابری بین آمار کشته‌شدگان حقیقی و آمار رسمی است. وجود این اختلاف لزوماً به معنی عمده‌ی در کم‌اعلام کردن آمار نیست. همان‌طور که بالاتر اشاره شد، علل منطقی برای فاصله بین آمار رسمی و حقیقی وجود دارد. باین حال آگاهی از اینکه ضرورتاً واقعی کرونا به جامعه ایرانی، چیزی نزدیک به ۲۵۰ هزار نفر تلفات تاکنون بوده است باعث می‌شود درک بهتری از اهمیت مسأله و لزوم اتخاذ تدابیر جدی‌تری برای کنترل این بیماری داشته باشیم.